

STODOLÁČIK

Internetový časopis MŠ A. Stodolu Martin šk. rok 2014/15

Jar

*Snežienočka drobnučka,
utiahnutá v kríčku, prečože máš ručníček na
belavom líčku?*

*Juj, zima je veľiká a ja, kvietok malý.
juj bojím sa že mi mráz biele líčka spáli.
Len sa neboj, snežienka, že ťa zima zdrví, už je po
nej, jar je tu
a ty si kvet prvý.
Hned' za tebou plno ich na lúčinku príde, zahod',
zahod' ručníček ved' už teplo bude...*

Jarné obdobie sa spája s prebúdzaním prírody , zrodom nového života a hýrivosťou farieb . Z ľudových pranostík sa však dozvieme oveľa viac, napríklad aj to, že....

*Keď chceš mať zemiaky skoro v hrnci , zasad' ich v marci.
Keď je marec daždivý , bude suché leto.*

12. marec

Keď je na Gregora ešte mnoho snehu leží na poli, ten sa skoro sa roztopí a jar rýchlo prichodí.

19. marec

Keď Jozef kožuch odkladá, bude dobrá úroda.

20. marec

Na svätého Jáchyma skončila sa už zima.

Po marci prichádza apríl a s ním spojené bláznivé počasie, ale nám môže predpovedať napríklad aj...

Ak je apríl pekný , máj bude ružový.

Teplé noci v aprílu , požehnanie ovociu i vínu.

Aprílové sucho a májovo mokro, hospodár sýpku zasype až po okno.

1. apríl

Ak prší 1. apríla, býva mokrý máj.

24. apríl *Na Ďura tráva zo zeme beží.*

Z jarným obdobím sa neodmysliteľne spájajú sviatky jari a určite bude zaujímavé dozvedieť sa aj...

...Všeličo o Veľkej noci...

Tento významný kresťanský sviatok sa odráža aj v ľudových zvykoch a tradíciách.

*Veľkonočné obdobie sa začína štyridsaťdňovým pôstom, ktorý sa začína hneď po fašiangoch na **Popolcovú stredu**. Jej termín pripadá na 40.deň pred Veľkou nocou. Do tých 40 dní sa nepočítajú nedele, preto je v skutočnosti Popolcová streda 47.deň pred Veľkonočnou nedeľou. Názov popolcová pochádza zo zvyku páliť minuloročné bahniatka z Kvetnej nedele, z ktorých sa odkladá popolec. Veľkonočný týždeň trvá od Kvetnej nedele do Veľkonočnej nedele. Náboženské obrady a ľudové zvyky sa samozrejme prelínali.*

Smrtná nedeľa - dva týždne pred Veľkou nocou. K vítaniu jari a k Smrtnej nedeli patrí pradávny ľudový zvyk vznášania Moreny. Dievčatá súce na vydaj priviazali na palicu figurínu zo slamy, ktorú obliekli do ženských šiat. Potom za ňou utekali cez dedinu a spievali: ***Muriena naša, kdes prebývala? V dedinskom dome, v novej stodole.***

*Za nimi spievali mládenci, ktorí na kratšej palici niesli figurínu chlapa- dedka: **Dedko náš, dedko náš požral si nám všetko, nič si nám nenechal, tak si sa dobre mal.***

Keď dobehli k potoku, povyzliekali z figurín šaty a hodili ich do vody. Morenine šaty si oblieklo to dievča, ktoré vyvolili za

kráľovnú. Na palice si uviazali mašle, ale aj fľašky z pálenky. Niesli ich so spevom k richtárovi, za čo dostali smažené šišky či iné dobroty.

Kvetná nedeľa - týždeň pred Veľkou nocou. Na Slovensku v tento deň nosili po dedinách malý stromček ovešaný stužkami a vyfúknutými vajíčkami. Na Kvetnú nedeľu nosia ľudia do kostola bahniatka. V minulosti požehnané bahniatka zastokli doma za hradu na povale alebo za obrazy, aby ich chránili pred búrkami.

Na ***Zelený štvrtok*** sa podľa zvyku varila a jedla mladá žihľava, púpava, špenát alebo kysel. Na svitaní trúbením vyhánali zlých duchov. V tento deň sa ženy aj muži chodili umývať do potoka. Dievčatá verili, že po takomto umytí budú čerstvé ako lastovičky, nebudú mať pehy na tvári a ak si umyjú vlasy, rýchlejšie im budú rásť.

Veľký piatok - je v kresťanskom živote najväčší pôstny deň v roku. V tento deň sa nejedlo mäso a nesmela sa "hýbať zem", čiže ľudia nesmeli pracovať na poli. V noci zo Zeleného štvrtka na Veľký piatok

sa schádzali strigy, viazali sa k tomu rôzne zvyky- dvere stajní natierali kolomažou, alebo cesnakom, aby strigy neublížili dobytku.

Biela sobota - po 40 dňovom pôste prišla slávnostná večera - bohatý stôl pripomínal štedrú večeru. Vo viacerých oblastiach Slovenska sa pripravovalo jahňa alebo baránok.

Významnú úlohu mal oheň, ktorý sa páлил. Týmto ohňom zapálili veľkonočnú sviecu - paškál. Oheň mal ochrannú silu. Bielu sobotu ľudia považovali za šťastný deň na sadenie a siatie.

Veľkonočná nedeľa - je jeden z najväčších kresťanských sviatkov. Hostina v tento deň opäť pripomínala štedrú večeru. Prvým chodom bolo vajíčko, ktoré gazda

rozdelil medzi všetkých prítomných. Hlavný chod bolo údené alebo mäso z hydiny. Všetci sa dobre najedli, aby boli sýty celý rok. Omrvinky zo stola odkladali na liečenie, do siatin alebo ich dali sliepkam, aby lepšie niesli vajíčka.

Veľkonočný pondelok - v tento deň vypuklo všeobecné veselie, chlapci šibali a polievali dievčatá. Mládenci si ešte pred Veľkonočným pondelkom uplietli korbáče a šibáky z vrbového prútia. Šibali slobodné dievky a gazdiné. Dievčatá uväzovali chlapcom na korbáče farebné stužky. Napriek jarnému chladu nešetrili chapci vodou a dievky poriadne pooblievali. Dodnes sa zachoval zvyk zdobit' príbytky halúzkami rozkvitnutej vrby - bahniatkami. Symbolizujú nový život. A ešte jedna básnička pre šibačov:

**Šiby- ryby, masné ryby,
kus koláča od korbáča,
kázal kadlec aj kadlečka,
abys dala tri vajíčka:
jedno biele, druhé čierne
a to tretie zabarvené,
to je moje potešenie.**

***Dost' bolo slov, pod'me si niečo pekné
vyrobiť...***

Žeruchové veľkonočné vajíčka

Žerucha je bylinka, ktorá nielen dobre vyzerá ako dekorácia vo vajíčku, ale aj vynikajúco chutí a podporuje trávenie. Na to, aby žerucha vyrástla, potrebuje približne 3-7 dní, takže týždeň pre Veľkou nocou je najvyšší čas na výrobu tejto dekorácie.

Potrebujeme:

prázdne a čisté škrupinky z vajíčok

vodové alebo prstové farby

vatu alebo črepníkovú zem, žeruchové semienka a vodu

Najprv zamaľujte škrupiny podľa vlastnej fantázie, veď sami najlepšie viete, aké farby sa hodia do vašej dekorácie. Môžete na ne využiť aj servítkovú techniku

Keď škrupiny uschnú môžete ich naplniť zemou alebo ak nemáte čerstvú zem, na pár dní vám dobre poslúži aj vata. Zem alebo vatu potom opatrne polejte vodou a nahusto posypte semienkami. Škrupiny potom položte na slnečné miesto, najlepšie na parapetu – a čakajte.

Rastlinky by vám mali začať klíčiť veľmi skoro. Ak ich chcete aj jesť, najlepšie je začať po 7 dňoch, najlepšie, ak si ich z nich vždy odstrihnete nožnicami, aby ste nenarušili koreňky. Vynikajúco chutia s jednoduchým omaslovaným chlebom:)

A po práci nadišiel čas na oddych. Čo tak prečítať si peknú jarnú rozprávku?

Tri motýle

Bola jar. Vzduch voňal sviežou zeleňou, stromy sa pýšili novými púčikmi a vtáčiky im spievali oslavné piesne.

Nad záhradou plnou farebných kvetov poletovali tri motýle, červený, žltý a biely. Boli to dobrí kamaráti. Páčili sa im všetky kvietky – červené, žlté, biele, ružové i oranžové. Nemohli sa nasýtiť ich pestrosti. Celý deň sa naháňali medzi nimi a hrali sa na schovávačku.

Zrazu sa slniečko schovalo za oblak. Vzduch sa ochladil a na zem dopadli prvé kvapky dažďa. Kvetinky sa sklonili k zemi a rýchlo pozamykali svoje hlavičky. Kvap – kvap. Drobné kvapky dopadli aj na krídla motýľov. „Zle je!” vedeli motýle. „Musíme sa rýchlo schovať.”

Prileteli ku kvietku, ktorý bol najbližšie. Bol to červený tulipán. „Dobrý tulipán, červený tulipán, otvor nám, schovaj nás pred dažďom,” prosili motýle. Tulipán odpovedal: „Ty, červený motýlik, sa môžeš u mňa schovať, lebo si taký istý ako

ja. Žltého a bieleho motýľa však dnu nepustím, lebo sú iné.” „Ach, akože by som mohol opustiť svojich kamarátov? Nie, keď nemôžu oni, nejdem ani ja,” povedal červený motýlik a odletel s kamarátmi hľadať iný úkryt. Daždových kvapiek začalo pribúdať. Motýliky už boli úplne premočené.

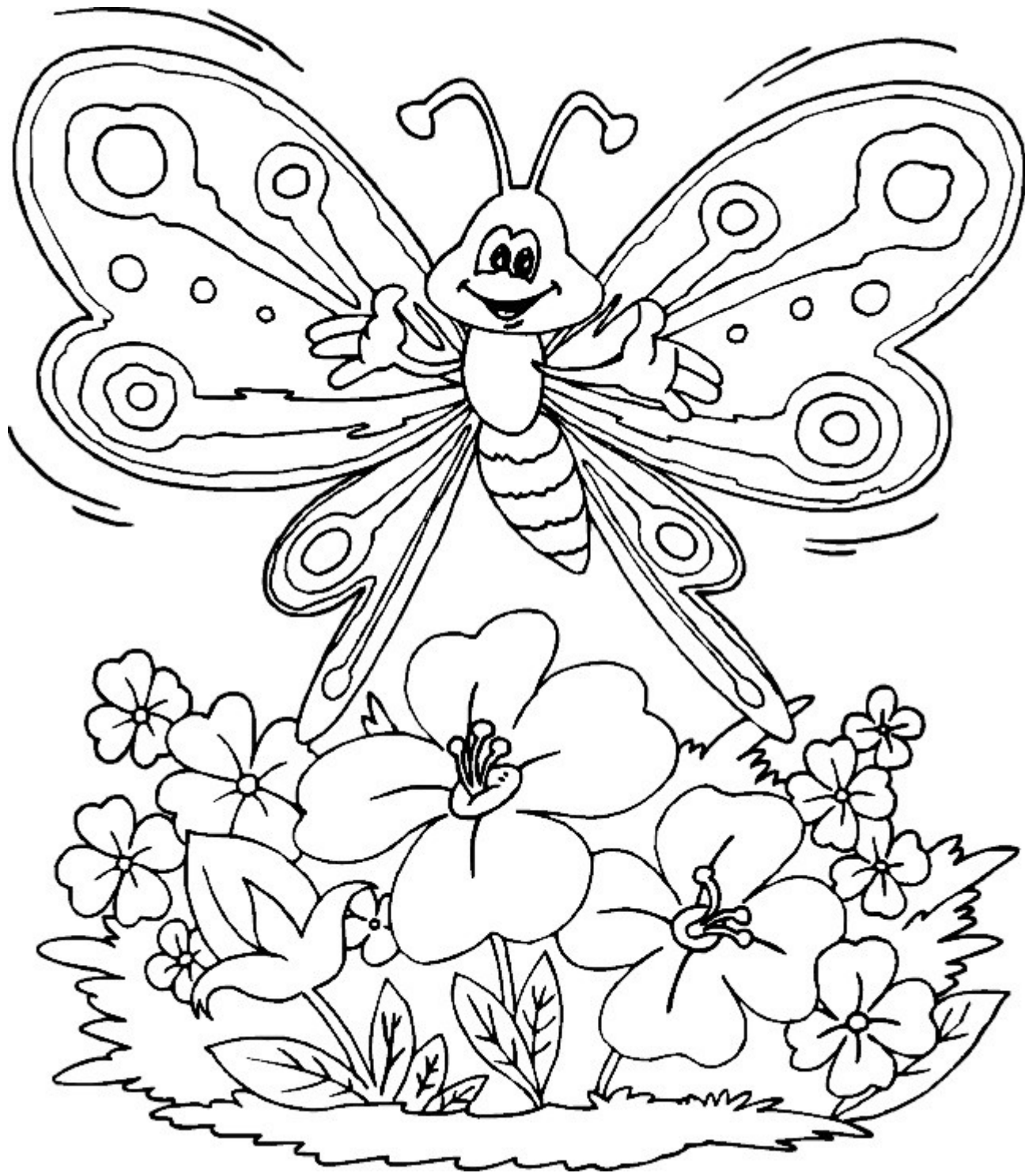
Prileteli k žltému narcisu. „Dobrý narcis, žltý narcis, pust' nás dnu, schovaj nás pred dažďom,” prosili motýle. „Teba, žltý motýlik, rád pustím dnu, lebo si taký istý ako ja. Ale červeného a bieleho nepustím, lebo sú iné,” odvetil žltý narcis. „Ach, ale my sme kamaráti, nechceme sa rozdeliť. Keď nemôžu oni, nejdem ani ja,” povedal statočne žltý motýlik a odletel s kamarátmi hľadať iný úkryt.

Spustil sa hustý lejak. Motýliky, úplne mokré a uzímené, prileteli k bielej ruži. „Ruža, ruža, biela ruža, otvor nám svoj kalich, schovaj nás úbohých, lebo iste zahynieme, už sme celí premočení a premrznutí,” prosili motýle. „Teba, biely motýlik, rada schovám, lebo si taký istý ako ja,” prehovorila biela ruža, „ale červeného ani žltého nemôžem pustiť dnu, sú iní.” „Nikdy neopustím priateľov v núdzi,” vyhlásil statočne biely motýlik, hoci mu už dochádzal dych a ledva mával mokkými krídelkami.

Slniečko spoza mraku všetko pozorovalo. Uľútosťilo sa mu drobných motýlikov a odohnalo mrak. Prestalo pršať a na zem znovu dopadli teplé lúče. Rýchle zohriali skrehnuté telička motýlikov a vysušili ich mokré krídelká. Motýliky pookriali a boli šťastné, že zostali spolu a opäť sa môžu spolu hrať.

*A ešte pekná omaľovanka pre šikovné
ručičky a básničky pre šikovné jazýčky*

*Pozri mamka na to vtáča,
čo po drôte práve kráča.
Obzerá sa, čosi hľadá, možno ma z tej výšky zbadá...*

Usmeje sa mamka na

to:

*Zamávaj jej, moje zlato.
Správa je to premilá,
veď to malá lastovička
po zime sa vrátila.*

*Kráčam si tak v lese sám,
náladičku dobrú mám.
Preskočím hneď veľkú mláku,
keď zacítim vôňu takú.*

*Takú, z ktorej strácam reč,
nemôžem ísť od nej preč.
Žmurknú na mňa malé očka,
tak vonia len fialôčka.*

